

praviti. *) Ko bi po vaséh, kamor v sili ognja gasivne brizgle večidel prepôzno ali pa še clo na pomoč ne pridejo, saj premožniši hišni gospodarji take gasivne vodnjake pri svojih hišah imeli, kakó lahko bi se dostikrat oginj berž vstavil, de bi od hiše do hiše naprej ne segal in se lahko velikrat cela vas silne nesreče otéla! — Koristnost tacih gasivnih vodnjakov je pa še bolj očitna pozimi, kadar potoki, studenci in druge bližnje vodé, pa tudi voda v čebrih pod streho zamerznejo, de v sili ognja ni nikjer nič vode dobiti. — Na dalje moram pa še tudi opomniti, de se navadne gasivne brizgle rade popačijo, takó, de niso za nič, kadar bi nar bolj potrebne bile. — Slab gospodar zapravi in prodá dostikrat vse, še žeblje v steni, kar le more v denar spraviti; taka naprava pa ostane pri hiši, kér je prodati in vodnjaka premakniti ne more. — Lejte, dragi bravci! na vse strani veliko koristnost tacih vodnjakov, ki niso kaka nepotrebno izmišljena, ampak v resnici poterjena reč, ktera se da brez velicih potroškov v varnost hiš in družih poslopj dobro in za veliko veliko lét izpeljati!

(Konec sledí.)

Ribežen za repo.

Anton Širca v Pliskovcu, Šežanskiga kantóna, nam je unidan oznanil, de je že pred 4 leti ribežen znajdel, s katerim zamore en človek na dan 40 centov repe zribati, brez de bi mu kdo pomagal. To oznanilo je Širca prosil v Novicah s tem pristavkam razglasiti, če bi si kdo tak ribežen napraviti želel, de mu bo dobro postregel, kakor je že marsikterimu v Terstu. — Radi sicer oznanimo to znajdbo; kér pa pohvaljeniga ribežna ne poznamo, bi nam bilo práv všeč, ako bi mojster Širca majhno podobo (model) narediti in jo kmetijski družbi poslati hotel. Potem bomo še le zamôgli oznanjeno hvalo poterediti.

Vredništvo.

Zakaj še ljudjé v bolezní pri lažnjivih babah, in goljufnih mazačih pomoči išejo?

Ljube Novice! dobro vam je znano, koliko hudiga mazači in lažnjive babe, ki se brez vednosti, brez vesti in brez pravice z ozdravljanjem ljudí pečajo, med ljudmi storijo. To so pravi mojstrizkazi, ki se širokoustno bahajo, kakor da bi imeli — Bog vé — kakošne čudne sredstva bolnikom pomagati; pa so le sleparji, kateri ne poznajo ne bolezin ne zdravil, kér se tega nikdar učili niso. Ti brezvestni vrači toliko zlega po svetu storijo, da ni izrêci. Res je, da jim je po viših cesarskih ukazih ojestro prepovedano, bolnike obiskovati, jim zdravila dajati, z ozdravljanjem ljudí se pečati; ali kér so enkrat ti cigani, véjo vse to skrivaje storiti — in žalostno je, da še ljudjé v bolezní takim brezvestnim in lažnjivim vračam dostikrat bolj zaupajo, kakor učenim zdravnikom. — Kaj pa je tega vzrok?

1. Prazna véra. — Nekteri imajo prazno in pregrešno véro, da jim je bolezní narejena (zacoprana). — Ako grejo taki ljudjé k pravimu zdravniku in mu to povéjo, se jim smeja in jim na ravnost pové, da je

*) Že v 20. listu smo to znajdbo gosp. J. Pajka, umetniga tesarskiga mojstra in pridniga uda c. k. kmetijske in obertniske družbe, na znanje dali in se njene koristnosti na Pajkovim vertu s svojimi lastnimi očmi prepričali. Gosp. Pajk je dobil pred nekimi tedni tudi cesarski patent, take gasivne vodnjake narejati, in upati je, de vsak pridni gospodar, ki ima vodnjak pri svoji hiši, si bo iz njega tudi gasivnico napraviti dal, kér taka naprava, morde ne bo čez 10 gold. veljala, in bo potem takim nar boljši bramba zoper oginj v sleherni hiši. Gosp. Pajk nam bo ob svojim času gotovo kaj več od te naprave v Novicah povedal, in jo tudi po nemških časopisih oznanil, kér po pravici zasluži, de bi se po celim svetu razglasila.

Vredništvo.

to grozna neumnost in prazna véra. Zató hajdi k mazaču ali k lažnjivi babi! Pri teh pa slišijo: „oh vi imate sovražnika, vaša bolezní vam je narejena.“ To taki praznovérniki radi slišijo. — V fari R... soséski Z... se neke žene vodeníca prime. Mož gré po dohtarja. Dohtar jo pride trikrat obiskat. Na enkrat se mu oznani, da ni več potrebin; — neka dobra soseda je k bolni prišla in ji svetje, de naj po tisto ženo pošlje, ktera je že tolikim pomagala, in ktera bo tudi njo v 8 dnéh gotovo ozdravila. Norc norca uboga. Ko je babéla prišla, je berž ko je duri odperla, že začela na vse usta lagati: „oh že vé, kaj vam je; ta bolezní vam je narejena“ — zdaj začne nekaj berbljati in bolno kaditi, da jo že dim v hiši zadušiti hoče. — To je žalostna resnica, ktere sim bil sam živa pričá. Ko je že bolezní takó huda postala, da niso vedli ne naprej ne nazaj, je ta sleparija na svitlo prišla. — Bog vari vsaciga tacih bab v bolezní! Da bi pač vsi, kateri to prazno, neumno, in grešno véro imajo, da bi kdo znal bolezní zacoprati, le samó to po svoji pameti premisliti hotel: ali tudi oní komú bolezní zacoprati znajo? — Kakor oní ne znajo in ne morejo kaj taciga storiti, ravno tako njih bližnji ne, naj bo prijatelj, ali sovražnik. To je takó resnično, kakor je Bog v nebesih.

2. Drugi mislijo, da takó ne bodo toliko denarjev potrosili, kakor pri pravim zdravitelji. Pri ti priliki je slišati, da se mora na denár gledati, kér se težko v roke dobí. — To je práv lepo, in res se mora na denár gledati, kér se težko v roke dobí. — Gosp. Robida pa v svoji knjigi „Zdravo teló nar boljši blagó“ takó pišejo: „Kdor zdravitelja ne kliče v hudí bolezní, kér se mu denarjev škoda zdí, ta je bedaku enak, ki ima plajš v škrinji zapert, in od mraza klepeče.“ In ni ne res, da bi ljudjé pri takih sleparjih manj denarjev potrosili. Oní so cigani, znajo dobro ljudí za denarje vkaniti. Na enkrat ne prosijo veliko, le kakih 5 grošov, ali zató ukažejo bolniku práv pogostama priti — ta petek, ta svetek, kadar mesec raste, in pojmlje, in vsikdar po 5 grošov; k temu še masla, moke, in kar hiša premore. Ako bi se bili pravimu zdravniku zaupali, bi bili poprej ozdravéni, in takó si preskerbeli, kar je treba zdravitelju plačati.

3. Učeni zdravitelj hoče, da se bolnik na tanjko takó obnaša, kakor mu on velí; da se škodljivih jedí, vina i. t. d. zvesto varje. To pa mnogim ne dopade, in nekterim bolnikom se clo dopovedati ne more, da morajo na tanjko vse takó storiti kakor jim zdravitelj naročí, drugači je vés trud zdravitelja zastonj. — Zató so jim brezvestni vrači práv; ti malo porajtajo na to, kakó se bolnik v bolezní obnaša, ali se varje vsiga škodljiviga, kér jim je vse eno, ali bolnik ozdravi, ali umerje, ali še takó dolgo terpi. — Kakošne zdravila pa imajo taki sleparji? Jez tú le toliko povém, kar sim že sam med ljudmi s svojimi očmi vidil. En kmet je hudo tresliko (merzlico) imel, in si pošlje po tako ozdravljavko. Ravno ko ga treslika prime, mu maslic drožene žganjice s stolčenim popram podá, da naj ga popije. Cela dva dni je ležal ne živ, ne mertev, — morde bode on to vraštvo vse svoje žive dni občutil. — Pred nekim časam se je k nam v Radgonsko faro od nekod pritepla taka vkanljiva baba, ktera je na kmetih ljudém širokoustno terdila, da zna bolnim gotovo pomagati. Gosposka jo hoče prijeti, ali slepi ljudjé so jo tako dobro skrivali, da je bil vés trud zastonj. Hudo je eni kmetici, vdovi in materi treh še majhnih otrok naredila. In ravno ta kmetica je bila, ktera je to varalico skrila, — ali kaj se zgodí? Kmetica zgodaj vstane; ob sedmih vzame, kar ji je brezvestna ozdravljavka skuhala. Ob desetih sim jo že mogel ohajati; milo se je sirota jokala, tje na svoje otroke pogledovaje, rekoč: „oh da